

Utfasningen av toppformtalsmatris klar

Från och med 1 augusti är toppformtalsmatrisen helt utfasad för förstaledsaffärer vilket innebär att alla sågverk med stockmätning nu har övergått till mätramsub. Det innebär att bestämning av sågtimmerstockars fastvolym (m3fub) via toppformtalsmatris (matrisfub) är ersatt av direkt fastvolymbestämning i mätramar.

– Vi är mycket glada över att vi gått i mål med utfasningen till 1 augusti och att vi följt tidplanen. Vi har också säkerställt att alla mätplatser ska klara det lagkrav som Skogsstyrelsen ställt. Det har varit ett omfattande arbete vilket har tagit tid. Tidplanen har även påverkats av pandemin med de restriktioner som fanns ute hos mätplatsägarna, säger Mats Johansson, chef för Strategisk utveckling på Biometria.

För mätplatsägarna har utfasningen krävt investeringar, i vissa fall i helt nya mätramar, men med den fördelen att mätutrustningen nu har uppdaterad mjuk- och hårdvara och är framtidssäkrad för nya krav. Mätningen blir också noggrannare vilket är en viktig faktor.

– Utfasningen gör att vi höjt kvaliteten i mätningen och sågverken har bättre kontroll på sina volymer vilket bland annat ger bättre utbytesberäkningar och bättre överensstämmelse med skördarmätt volym. Spridningen kommer att gå ner och Biometria får lättare att kontrollera och justera mätningen, fortsätter Mats Johansson.

Den praktiska utrullningen har föregåtts av ett utredningsarbete som påbörjades 2017 och med en första driftsättning på Södra i Mönsterås 2021. Sedan har utrullningen fortlöpt och under våren 2023 intensifierades arbetet. En utmaning på vägen har varit att varje mätplats är unik vilket inneburit att utrustningstillverkarna har behövt göra individuella lösningar för alla mätplatser. På vissa platser har utrustningen funnits med sedan 80-talet.

Många involverade

Ett stort antal personer har involverats i arbetet med utfasningen. Från Biometrias håll har kvalitetsledarna runt om i landet förberett testmaterial, testat och kalibrerat utrustningen samt följt upp att det fungerat. Avdelningen för

Mätning utveckling har projektlett och drivit arbetet framåt. Avdelningen för VIOL 2-förvaltning har bidragit till att insändning och redovisning fungerat. Utfasningen har skett dels i samarbete med utrustningstillverkarna Microtec, Remasawco, Finnos och Elinova, dels med mätplatsägarna.

- Våra mätplatsägare har behövt investera i ny mjukvara och utrustning och de har behövt göra vissa anpassningar av sina volymsberäkningar. Det har stundtals varit ett pressat tidsschema och detta till trots har vi haft ett mycket bra samarbete vilket vi på Biometria uppskattar och är glada för, det var även en förutsättning för att vi skulle nå deadline, säger Mats Johansson.

Sågbara sortiment handlas i måttlagen fastvolym under bark (stockens hela volym, m^3_{fub}) eller toppmått volym (toppcylindervolymen, m^3_{to}). Vid stockmätning av fastvolym i mätrammar genom den nu utfasade modellen har oftast endast längd och toppdiameter mätts varefter fastvolymen beräknats med hjälp av toppformtalsmatriser. Matriserna har inte gett, sett över större virkesmängder, systematiska fel men enskilda partier har visat sig kunna avvika så att virkesmätningens krav inte klarats. Biometria har därför under ett par år arbetat tillsammans med utrustningstillverkare och mätplatsägare för att kunna fasa ut toppformtalsmatriserna och ersätta dem med topprotmätning i mätramarna (mätram $_{fub}$).

Även mätning som avser tillägg och avdrag till grundprislistan ingår i den ersättningsgrundande volymbestämningen.

För mer information

Ulrika Sten, kommunikationschef

Tel: 070-757 64 54

E-post: ulrika.sten@biometria.se

Om oss

Biometria är en medlemsägd och central aktör inom svensk skogsnäring som genomför opartisk mätning av det virke som flödar mellan skog och industri så att alla parter kan vara trygga i sina virkesaffärer. Vårt uppdrag är att med virkesmätningen som grund kvalitetssäkra skogsnäringens affärer och möjliggöra en datadriven och hållbar utveckling. Vi samverkar med både forskningsinstitut och universitet. Vi är 800 anställda och har verksamhet i hela Sverige. Vårt huvudkontor ligger i Uppsala. www.biometria.se